

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

24. dubna 2008*

Ve věci C-55/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Köln (Německo) ze dne 26. ledna 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 2. února 2006, v řízení

Arcor AG & Co. KG

proti

Spolkové republice Německo,

za přítomnosti:

Deutsche Telekom AG,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, G. Arestis (zpravodaj), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a T. von Danwitz, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 21. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Arcor AG & Co. KG K. Kleinleinem, Rechtsanwalt, a G. Metaxasem, dikigoros,
- za Spolkovou republiku Německo M. Deutschem, Rechtsanwalt,
- za Deutsche Telekom AG F. Hölscherem a U. Karpensteinem, Rechtsanwälte,
- za německou vládu M. Lummou a C. Schulze-Bahr, jako zmocněnci,
- za litevskou vládu D. Kriaučiūnasem, jako zmocněncem,
- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster a P. van Ginnekenem, jako zmocněnci,

- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,

- za vládu Spojeného království C. Gibbs a G. Peretzem, jako zmocněnci,

- za Komisi Evropských společenství G. Braunem a M. Shotterem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. července 2007,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 4, čl. 3 odst. 3 a čl. 4 odst. 1 až 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnického vedení (Úř. věst. L 336, s. 4; Zvl. vyd. 13/26, s. 83).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Arcor AG & Co. KG (dále jen „Arcor“) a Spolkovou republikou Německo ve věci částečného schválení sazeb Deutsche Telekom AG (dále jen „Deutsche Telekom“) za zpřístupnění účastnického vedení.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

Nařízení č. 2887/2000

- 3 Pátý, šestý, jedenáctý a třináctý až patnáctý bod odůvodnění nařízení č. 2887/2000 stanoví:

„(5) Přímé poskytování nových vedení s vysokokapacitním optickým vláknem velkým uživatelům tvoří zvláštní trh, který se rozvíjí v podmínkách hospodářské soutěže na základě nových investic. Toto nařízení je proto zaměřeno na přístup k metalickým účastnickým vedením, aniž jsou dotčeny vnitrostátní povinnosti týkající se jiných druhů přístupu k místním infrastrukturám.

(6) Pro nové hospodářské subjekty by nebylo hospodářsky únosné zdvojit celou stávající metalickou infrastrukturu účastnického vedení v rozumné době. Jiné infrastruktury jako kabelová televize, družice, bezdrátové účastnické vedení prozatím nenabízejí stejnou funkčnost ani hustotu pokrytí, ačkoli situace se může v jednotlivých členských státech lišit.

[...]

- (11) Pravidla pro hodnocení nákladů a stanovení sazeb pro účastnická vedení a související zařízení by měla být průhledná, nediskriminační a objektivní, aby bylo zajištěno rovné zacházení. Pravidla pro stanovení sazeb by měla umožňovat poskytovateli účastnického vedení, aby pokryl související náklady a přitom získal z operace rozumný zisk, a mohl tak zajišťovat dlouhodobý rozvoj a modernizaci místní přístupové infrastruktury. Pravidla pro stanovení sazeb platná pro účastnické vedení by měla podporovat korektní a trvalou hospodářskou soutěž s ohledem na nezbytnost investic do nových infrastruktur a měla by zajistit, že nedojde k narušení hospodářské soutěže, zejména že nedojde k žádnému zmenšování rozpětí mezi cenami služeb oznámeného operátora pro velkoodběratele a pro koncové uživatele. V tomto ohledu se považuje za důležité konzultovat orgán pro ochranu hospodářské soutěže.

[...]

- (13) V doporučení 2000/417/ES ze dne 25. května 2000 o zpřístupnění účastnického vedení umožňovat na soutěžním základě poskytování plné nabídky služeb elektronických komunikací včetně širokopásmových multimédií a rychlého připojení na internet (Úř. věst. L 156, s. 44; Zvl. vyd. 13/25, s. 280) a ve sdělení ze dne 26. dubna 2000 (Úř. věst. C 272, s. 55) Komise stanovila podrobné pokyny, aby napomohla vnitrostátním regulačním orgánům spravedlivě regulovat jednotlivé druhy zpřístupnění účastnického vedení.

- (14) V souladu se zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Smlouvy [o ES] nemohou členské státy cíle, kterým je vytvoření harmonizovaného rámce pro zpřístupnění účastnického vedení za účelem poskytování nikoli nákladné komunikační infrastruktury světového rozsahu a široké škály služeb všem podnikům a občanům ve Společenství za podmínek hospodářské soutěže, dosáhnout bezpečným a harmonizovaným způsobem a včas, a může ho tedy být lépe dosaženo na

úrovni Společenství. V souladu se zásadou proporcionality uvedenou ve zmíněném článku nepřekročí ustanovení tohoto nařízení rámec toho, co je pro dosažení daného cíle nezbytné. Ustanovení jsou přijata, aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy, které jsou v souladu s právem Společenství a které stanoví podrobnější opatření [...]

(15) Toto nařízení doplňuje předpisový rámec pro odvětví telekomunikací, zvláště směrnice 97/33/ES a 98/10/ES. [...]"

4 Článek 1 tohoto nařízení, nazvaný „Účel a oblast působnosti“, zní následovně:

„1. Cílem tohoto nařízení je stanovením harmonizovaných podmínek pro zpřístupnění účastnického vedení posílit hospodářskou soutěž a podpořit technologickou inovaci na trhu s místním přístupem tak, aby to pomohlo rozvinout poskytování široké škály služeb elektronických komunikací na konkurenčním základě.

2. Toto nařízení se vztahuje na zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení oznámených operátorů, jak jsou definováni v čl. 2 písm. a).

[...]

4. Tímto nařízením není dotčeno právo členských států zachovávat nebo zavádět v souladu s právními předpisy Společenství opatření, která obsahují podrobnější ustanovení, než která jsou uvedena v tomto nařízení a/nebo která nespadají do oblasti

působnosti tohoto nařízení, mimo jiné pokud jde o jiné typy přístupu k místním infrastrukturám.“

5 Podle článku 2 uvedeného nařízení se rozumí:

- „a) ‚oznámeným operátorem‘ provozovatel pevné veřejné telefonní sítě, kterého vnitrostátní regulační orgán [dále jen ‚VRO‘] označil za subjekt s významnou tržní silou v zajišťování pevných veřejných telefonních sítí a služeb v souladu s přílohou I část 1 směrnice 97/33/ES nebo směrnice 98/10/ES;

- b) ‚oprávněným operátorem‘ třetí strana řádně oprávněná v souladu se směrnicí 97/13/ES nebo zmocněná poskytovat komunikační služby v souladu s vnitrostátními právními předpisy, která splňuje podmínky pro zpřístupnění účastnického vedení;

- c) ‚účastnickým vedením‘ fyzický metalický pár vodičů spojující koncový bod sítě v objektu účastníka s hlavním rozvaděčem nebo obdobným zařízením v pevné veřejné telefonní síti;

[...]

6 Článek 3 odst. 2 a 3 nařízení č. 2887/2000, nazvaný „Zajišťování zpřístupnění“, stanoví:

„2. Oznámení operátoři vyhoví od 31. prosince 2000 rozumným požadavkům oprávněných operátorů na zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení za průhledných, spravedlivých a nediskriminačních podmínek. Žádosti lze odmítnout pouze na základě objektivních kritérií týkajících se technické proveditelnosti nebo nezbytnosti zachovat integritu sítě. V případě odmítnutí žádosti může poškozená strana předložit věc k řízení za účelem urovnání sporu podle čl. 4 odst. 5. Oznámení operátoři poskytují oprávněným operátorům zařízení rovnocenná těm, která používají pro vlastní služby nebo která poskytují přidruženým společnostem za stejných podmínek a ve stejných lhůtách.

3. Aniž je dotčen čl. 4 odst. 4, účtují oznámení operátoři za zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení ceny, které byly stanoveny na základě nákladové orientace.“

7 Článek 4 tohoto nařízení, nazvaný „Dohled [VRO]“, stanoví:

„1. [VRO] zajistí, aby zpoplatnění zpřístupnění účastnického vedení podporovalo korektní a trvalou hospodářskou soutěž.

2. [VRO] je oprávněn:

a) nařídit změny referenční nabídky pro zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení, včetně ceny, jsou-li takové změny oprávněné a

b) požadovat od oznámených operátorů, aby mu poskytovali informace důležité pro provádění tohoto nařízení.

3. [VRO] může v odůvodněných případech z vlastního podnětu zasáhnout za účelem zajištění nediskriminace, korektní hospodářské soutěže, hospodárnosti a maximálního přínosu pro uživatele.

4. Zjistí-li [VRO], že na trhu s místním přístupem existuje dostatečná hospodářská soutěž, zbaví oznámené operátory povinnosti stanovené v čl. 3 odst. 3 určovat ceny na základě nákladové orientace.

5. Spory mezi podniky o otázkách zahrnutých do tohoto nařízení jsou předmětem vnitrostátních postupů pro řešení sporů v souladu se směrnicí 97/33/ES a jsou řešeny rychle, spravedlivě a průhledně.“

Dřívější předpisový rámec v oblasti telekomunikací (dále jen „DPR“)

– Směrnice 90/387/EHS

⁸ Směrnice Rady 90/387/EHS ze dne 28. června 1990 o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb zavedením otevřeného přístupu k telekomunikační síti (Úř. věst. L 192, s. 1), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/51/ES ze dne 6. října 1997 (Úř. věst. L 295, s. 23, dále jen „směrnice 90/387“), použitelná v době

rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, se podle svého čl. 1 odst. 1 týká harmonizace podmínek otevřeného a skutečného zpřístupnění a používání v oblasti veřejných telekomunikačních sítí a popřípadě veřejných telekomunikačních služeb.

- 9 Podle čl. 2 odst. 8 této směrnice se „podmínkami pro otevřený přístup k síti“ rozumí:

„podmínky [...], které se týkají otevřeného a účinného přístupu k veřejným telekomunikačním sítím a popřípadě k veřejným telekomunikačním službám, jakož i účinného používání těchto sítí a služeb.

Aniž by bylo dotčeno jejich uplatnění v jednotlivých případech, mohou podmínky pro otevřený přístup k síti zahrnovat harmonizované podmínky, které se týkají:

- technických rozhraní, včetně případné definice a vytvoření koncových bodů sítě,

- podmínek používání,

- zásad stanovení sazeb,

- přístupu k frekvencím a číslům/adresám/jménům, popřípadě v souladu s referenčním rámcem v příloze“. (*neoficiální překlad*)

10 Článek 3 odst. 1 směrnice 90/387 stanoví:

„Podmínky pro otevřený přístup k síti musí být v souladu s níže uvedenými základními zásadami:

- musí být založeny na objektivních kriteriích,
- musí být průhledné a řádným způsobem zveřejněné,
- musí zajistit rovnost přístupu a nesmí být diskriminační v souladu s právem Společenství.“ (*neoficiální překlad*)

11 Článek 5a odst. 3 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby existovaly na vnitrostátní úrovni vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, která je dotčena rozhodnutím [VRO], právo se proti rozhodnutí odvolat k nezávislému subjektu.“

- 12 Směrnice 90/387 obsahuje přílohu nazvanou „Referenční rámec pro uplatnění podmínek pro otevřený přístup k síti“, jejíž bod 3 týkající se harmonizace zásad stanovení sazeb zní následovně:

„Zásady stanovení sazeb musí být koherentní se zásadami uvedenými v čl. 3 odst. 1.

Zejména stanoví, že:

- sazby se musí zakládat na objektivních kriteriích, a dokud se hospodářská soutěž nestane účinnou a neudrží ceny pro uživatele na nízké úrovni, musí být v zásadě určeny na základě nákladové orientace, s tím, že určení skutečné úrovně sazeb zůstává v působnosti vnitrostátní právní úpravy a nepodléhá podmínkám pro otevřený přístup k síti. Pokud subjekt již nemá významnou sílu na dotčeném trhu, [VRO] může upustit od požadavku určovat ceny na základě nákladové orientace. Jedním z cílů musí být vymezení zásad stanovení sazeb účinných v celém Společenství a zároveň zajištění obecné služby všem,

- sazby musí být průhledné a odpovídajícím způsobem zveřejňovány,

- s cílem nechat uživatelům výběr mezi různými prvky týkajícími se služeb, a pokud to technologie umožňují, musí být sazby v souladu s ustanoveními Smlouvy o hospodářské soutěži dostatečně podrobně rozčleněny. Je zejména třeba, aby

doplňující znaky zavedené pro poskytování některých doplňků zvláštních služeb byly obecně fakturovány nezávisle na paušálních znacích a vlastní přepravě,

- sazby nesmí být diskriminační a musí zajistit rovné zacházení, ledaže omezení této zásady jsou slučitelná s právem Společenství.

Poplatky za přístup k zařízením nebo ke službám sítě musí dodržovat zásady stanovení sazeb uvedené výše, jakož i pravidla hospodářské soutěže zakotvená ve Smlouvě. Musí rovněž brát v úvahu zásadu spravedlivého rozdělení celkových nákladů na použitá zařízení, nezbytnost rozumné návratnosti ve vztahu k uskutečněným investicím a případně financování univerzální služby v souladu s ustanoveními směrnice o propojení.

Může být použito více různých sazeb, zejména aby byl zohledněn zvýšený provoz ve špičkách a slabý provoz mimo špičku za podmínky, že rozdíly budou obchodně odůvodnitelné a nebudou v rozporu s výše uvedenými zásadami.“ *(neoficiální překlad)*

- Směrnice 97/33/ES

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/33/ES ze dne 30. června 1997 o propojení v odvětví telekomunikací s cílem zajistit univerzální službu a interoperabilitu uplatněním zásad otevřeného přístupu k síti (ONP) (Úř. věst. L 199, s. 32), použitelná

v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, v desátém bodu odůvodnění stanoví:

„vzhledem k tomu, že stanovení sazeb za propojení je určující pro strukturu a sílu hospodářské soutěže při přechodu k liberalizovanému trhu; že subjekty s tržní silou musí být schopny prokázat, že jejich sazby za propojení jsou určeny podle objektivních hledisek, dodržují zásady průhlednosti a nákladové orientace a jsou dostatečně rozlišený v závislosti na prvcích sítě a nabízených služeb; že zveřejnění seznamu služeb, sazeb a způsobů propojení zvyšuje nezbytnou průhlednost a podporuje nediskriminaci; že metody stanovení sazeb za propojení musí být pružné a musí zejména zahrnovat stanovení sazeb podle kapacity; že sazby musí podporovat produktivitu a vstup na trh účinných a trvalých provozovatelů a nesmí být nižší než mez stanovená v závislosti na dlouhodobých mezních nákladech metodami rozdělení a přidělování nákladů založených na skutečných nákladech, ani vyšší než strop stanovený vlastními náklady na poskytnutí daného propojení; že sazby za propojení založené na úrovni cen, která je úzce spojená s dlouhodobými mezními náklady za poskytování přístupu k propojení, jsou vhodné pro podporu rychlého rozvoje otevřeného a konkurenčního trhu.“ *(neoficiální překlad)*

¹⁴ Směrnice 97/33 stanoví dle článku 1 právní rámec zajišťující propojení telekomunikačních sítí ve Společenství, zejména interoperabilitu služeb, a poskytování univerzální služby v prostředí otevřených a konkurenčních trhů.

¹⁵ Podle článku 2 této směrnice se pojmem „propojení“ rozumí fyzické a logické spojení telekomunikačních sítí používaných stejným nebo jiným subjektem, aby uživatelům jednoho subjektu bylo umožněno komunikovat s uživateli stejného nebo jiného subjektu nebo získat přístup ke službám poskytovaným jiným subjektem.

- 16 Článek 7 uvedené směrnice, nazvaný „Zásady určování sazeb za propojení a systém nákladového účetnictví“, stanoví následující:

„[...]

2. Poplatky za propojení musejí dodržovat zásady transparentnosti a nákladové orientace. Důkazní břemeno o tom, že poplatky jsou stanoveny v závislosti na skutečných nákladech, včetně odpovídajících výnosů z investic, nese subjekt poskytující propojení se svými zařízeními. [...]

3. [VRO] zajistí zveřejnění referenční nabídky propojení, v souladu s čl. 14 odst. 1. Referenční nabídka propojení zahrnuje popis nabídek na propojení rozdělených na jednotlivé části podle potřeb trhu a související podrobnosti a podmínky, včetně sazeb.

Je možné stanovit několik různých sazeb a podmínek propojení pro různé kategorie subjektů, které jsou oprávněny poskytovat síť a služby, pokud mohou být tyto rozdíly objektivně odůvodněny na základě typu poskytovaného propojení nebo podmínek pro udělování dotčených vnitrostátních licencí. [VRO] zajistí, aby tyto rozdíly nevedly k narušování hospodářské soutěže, a zejména, aby subjekt uplatňoval odpovídající sazby a podmínky propojení, pokud poskytuje propojení pro vlastní služby nebo pro služby svých dceřiných společností či partnerů [...].

[VRO] je oprávněn nařídit změny referenční nabídky propojení, pokud jsou odůvodněné.

Příloha IV obsahuje seznam příkladů prvků, které později ovlivní vypracování poplatků za propojení, struktur sazeb a prvků sazeb. Pokud subjekt provede změny zveřejněné referenční nabídky propojení, mohou mít úpravy požadované [VRO] zpětný účinek ode dne zavedení změny.

[...]

5. Komise vypracuje [...] doporučení o systémech nákladového účetnictví a odděleném účetnictví v oblasti propojení. [VRO] zajistí, aby systémy nákladového účetnictví používané dotčenými subjekty vyhovovaly provádění požadavků tohoto článku a byly dostatečně podrobně zdokumentované, jak je uvedeno v příloze V.

[VRO] zajistí, aby popis systému nákladového účetnictví uvádějící hlavní kategorie, v rámci kterých jsou náklady seskupovány, a pravidla uplatňovaná pro rozdělení nákladů spojených s propojením byly na požádání předloženy. Dodržování systému nákladového účetnictví ověřuje [VRO] nebo jiný kvalifikovaný subjekt nezávislý na telekomunikačním subjektu a schválený [VRO]. Prohlášení o dodržování je každoročně zveřejňováno.

[...]“ *(neoficiální překlad)*

17 Příloha IV směrnice 97/33, nazvaná „Seznam příkladů prvků pro poplatky za propojení“, stanoví následující:

„Poplatky za propojení“ se rozumí skutečné poplatky, které musí uhradit propojené strany.

„Strukturou sazeb“ se rozumí velké kategorie, do nichž jsou poplatky za propojení rozděleny, např.:

- poplatky umožňující pokrýt zavedení fyzického propojení, založené na nákladech poskytování požadovaného zvláštního propojení (např. zvláštní vybavení a zdroje, ověření slučitelnosti),
- náklady na pronájem zahrnující trvalé užívání vybavení a zařízení (údržba spojení, atd.),
- proměnné náklady na pomocné a doplňkové služby (např. přístup k informacím o telefonních číslech, služby operátorky, shromažďování dat, fakturace, komutované a pokročilé služby, atd.),
- náklady související s provozem, spojené se zasláním komunikace směrem k propojené síti a do propojené sítě (např. náklady na komutaci a přenos), které je možné počítat minutu po minutě nebo na základě požadované dodatečné kapacity sítě.

„Prvky sazeb“ se rozumí ceny stanovené samostatně pro každý prvek nebo zařízení sítě poskytované připojené straně.

Sazby a poplatky za propojení musí být v souladu se zásadami nákladové orientace a průhlednosti podle čl. 7 odst. 2.

[...]“ (*neoficiální překlad*)

18 Příloha V směrnice 97/33, nazvaná „Systém účtování nákladů na propojení“, uvádí příkladmo některé prvky, které je možné zahrnout do výše uvedeného systému účtování. Tato příloha zní následovně:

„Ustanovení čl. 7 odst. 5 určuje podrobně zpracování systému účtování nákladů a níže uvedený seznam příkladmo uvádí některé prvky, které je možné zahrnout do tohoto systému účtování.

Zveřejnění těchto informací má zajistit průhlednost výpočtu poplatku za propojení, aby se ostatní účastníci trhu mohli ujistit, že poplatky byly spravedlivě a řádně vypočteny.

Tento účel by měly [VRO] a dotčené subjekty zohlednit při určování stupně podrobnosti zveřejňovaných informací.

Níže uvedený seznam uvádí prvky, které musí být obsaženy ve zveřejňovaných informacích.

1) Použitý standard nákladů

Například celkově rozdělené náklady, dlouhodobé průměrné doplňkové náklady, mezní náklady, náklady na jednotlivou službu, přímé zahrnuté náklady atd.

včetně použitého základu nebo základů nákladů

to znamená

již zaplacené náklady (založené na skutečných výdajích vynaložených na materiál a systémy) nebo náklady odhadované (založené na odhadu výdajů na výměnu materiálu nebo systémů).

2) Prvky nákladů zahrnuté do sazby za propojení

Uvedení všech prvků nákladů, které dohromady tvoří poplatek za propojení, včetně zisku.

3) Stupně a metody rozdělení nákladů, zejména zpracování souvisejících a společných výdajů

Podrobnosti stupně analýzy přímých výdajů, jakož i stupně a metody zahrnutí souvisejících a společných výdajů do poplatků za propojení.

4) Úmluvy o účetnictví

To znamená úmluvy o účetnictví uplatňované pro zpracování nákladů zahrnující:

- lhůtu pro odpisování hlavních kategorií investičního majetku (například pozemky, budovy, vybavení atd.),

- zpracování vyhrazené pro ostatní velké výdaje považované za příjmy nebo kapitálové náklady (například software a výpočetní systémy, výzkum a vývoj, obchodní průzkum, přímé a nepřímé stavby, opravy a údržba, finanční výdaje atd.).

[...]“ (*neoficiální překlad*)

– Směrnice 98/10/ES

19 Cílem směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/10/ES ze dne 26. února 1998 o uplatňování otevřeného přístupu k síti (ONP) pro hlasovou telefonii a o univerzální službě v oblasti telekomunikací v konkurenčním prostředí (Úř. věst. L 101, s. 24), použitelné v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, je podle jejího článku 1 harmonizace podmínek pro otevřený a účinný přístup k pevným veřejným telefonním sítím a pevným veřejným telefonním službám, jakož i harmonizace podmínek pro jejich užívání v prostředí otevřených a konkurenčních trhů, v souladu se zásadami poskytnutí otevřeného přístupu k síti.

20 Článek 17 uvedené směrnice, nazvaný „Zásady určování sazeb“, stanoví:

„[...]

2. Sazby za používání pevné veřejné telefonní sítě a pevných veřejných telefonních služeb musí dodržovat základní zásady nákladové orientace poplatků uvedené v příloze [...] směrnice 90/387/EHS.

3. Aniž je dotčen čl. 7 odst. 3 směrnice 97/33/ES o propojení, musí být sazby za přístup k pevné veřejné telefonní síti a za její užívání nezávislé na způsobu používání ze strany uživatelů, ledaže požadují odlišné služby nebo odlišné doplňkové služby.

[...]“ (*neoficiální překlad*)

21 Článek 18 odst. 1 a 2 směrnice 98/10, nazvaný „Zásady nákladového účetnictví“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, pokud jsou subjekty povinny dodržovat zásadu nákladové orientace sazeb podle článku 17, aby systémy nákladového účetnictví používané těmito subjekty odpovídaly článku 17 a aby dodržování těchto systémů ověřil kvalifikovaný subjekt nezávislý na těchto subjektech. [VRO] zajistí, aby prohlášení o dodržování bylo každoročně zveřejňováno.

2. [VRO] zajistí, aby jim byl na požádání předkládán popis systémů nákladového účetnictví podle odstavce 1, ze kterého vyplývají hlavní kategorie, do nichž jsou náklady seskupeny, jakož i pravidla pro rozdělení nákladů na hlasovou telefonii. [VRO] sdělí na žádost Komise informace o systémech nákladového účetnictví uplatňovaných dotčenými subjekty.“ *(neoficiální překlad)*

– Doporučení 98/195/ES

22 Dne 8. ledna 1998 Komise přijala doporučení 98/195/ES o propojení na liberalizovaném telekomunikačním trhu (Část 1 – Sazby za propojení) (Úř. věst. L 73, s. 42).

– Doporučení 98/322/ES

- 23 Dne 8. dubna 1998 Komise na základě čl. 7 odst. 5 směrnice 97/33 přijala doporučení 98/322/ES o propojení na liberalizovaném telekomunikačním trhu (Část 2 – Oddělené účetnictví a nákladové účetnictví) (Úř. věst. L 141, s. 6).

– Doporučení 2000/417/ES

- 24 Dne 25. května 2000 Komise přijala doporučení 2000/417/ES o zpřístupnění účastnického vedení: umožňovat na soutěžním základě poskytování plné nabídky elektronických komunikací včetně širokopásmových multimédií a rychlého připojení na internet (Úř. věst. L 156, s. 44; Zvl. vyd. 13/25, s. 280).

– Sdělení o zpřístupnění účastnického vedení

- 25 Dne 23. září 2000 Komise zveřejnila sdělení 2000/C 272/10 „Zpřístupnění účastnického vedení: umožnění na soutěžním základě poskytování plné nabídky služeb elektronických komunikací včetně širokopásmových multimédií a vysokorychlostního internetu“.

Nový předpisový rámec

- 26 Dne 7. března 2002 přijaly Evropský parlament a Rada čtyři směrnice týkající se nového předpisového rámce použitelného na elektronické komunikace („NPR“), a to směrnicí 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 7; Zvl. vyd. 13/29, s. 323), směrnicí 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby

elektronických komunikací (autorizační směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 21; Zvl. vyd. 13/29, s. 337), směrnici 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349) a směrnici 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) (Úř. věst. L 108, s. 51; Zvl. vyd. 13/29, s. 367).

27 Článek 26 a čl. 28 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 2002/21 zrušují zejména směrnice 90/387, 97/33 a 98/10, s účinností od 25. července 2003.

28 Podle článků 19 směrnic 2002/19 a 2002/20, článku 29 směrnice 2002/21, jakož i článku 39 směrnice 2002/22 tyto směrnice vstupují v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*, v tomto případě dne 24. dubna 2002.

Vnitrostátní právní úprava

Zákon o telekomunikacích

29 Ustanovení § 24 zákona o telekomunikacích (Telekommunikationsgesetz) ze dne 25. července 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1120, dále jen „TKG 1996“), ve znění použitelném v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, stanoví:

„1. Sazby je třeba stanovit v závislosti na nákladech na účinné poskytování služeb a musí být v souladu s požadavky odstavce 2. [...]

2. Sazby nesmí:

1. zahrnovat navýšení, která mohou být uložena výlučně z důvodu dominantní politiky poskytovatele služeb na dotčeném telekomunikačním trhu na základě § 19 zákona proti omezování hospodářské soutěže;

2. zahrnovat snížení, která omezují konkurenční možnosti ostatních podniků na telekomunikačním trhu nebo

3. přiznávat operátorům zvýhodnění ve srovnání s ostatními operátory používajícími rovnocenné nebo podobné telekomunikační služby na dotčeném telekomunikačním trhu,

ledaže by byl za tímto účelem prokázán objektivní důvod.“

³⁰ Ustanovení § 27 odst. 1 TKG 1996 stanoví, že VRO schvaluje sazby buď na základě nákladů na účinné poskytování služeb z titulu každého plnění, nebo na základě jím stanovené úrovně průměrného trendu vývoje sazeb, které je třeba zaplatit za koš služeb. Odstavec 4 téhož paragrafu zmocňuje spolkovou vládu, aby formou nařízení upřesnila režim druhů schválení a stanovila podmínky, podle kterých musí VRO rozhodnout, který z postupů uvedených v odstavci 1 se použije.

Nařízení o regulaci sazeb

- 31 Nařízení o regulaci sazeb v oblasti telekomunikací ze dne 1. října 1996 (Telekommunikations-Entgeltregulierungsverordnung) ze dne 1. října 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1492, dále jen „TEntgV“) obsahuje mimo jiné tato ustanovení:

„§ 2

1. Podnik, který podal žádost o schválení sazeb uvedenou v § 27 odst. 1 TKG [1996], musí předložit z titulu dotčeného plnění v každém případě následující dokumenty:

1) podrobný popis plnění včetně údajů týkajících se jeho jakosti, jakož i návrh všeobecných obchodních podmínek;

2) údaje ohledně obrátu realizovaného během pěti předchozích let, jakož i ohledně obrátu očekávaného pro rok, kterého se týká žádost, a pro čtyři následující roky;

3) údaje o objemech prodeje, a pokud je to možné, o elasticitě cen v žádosti na období uvedené v bodě 2;

4) údaje ohledně vývoje jednotlivých nákladů uvedených v odstavci 2 (doklady o nákladech) a vývoje marže u variabilních nákladů na období uvedené v bodě 2;

5) údaje ohledně finančního dopadu na zákazníky, zejména pokud jde o strukturu poptávky soukromých a obchodních zákazníků, jakož i na soutěžitele, kterým je plnění poskytováno jako předběžné plnění, a

6) v případě diferenciací sazeb, údaje ohledně účinků na skupiny uživatelů dotčených diferenciací, jakož i objektivní odůvodnění plánované diferenciací.

2. Doklady o nákladech uvedené v odstavci 1 bodě 4 zahrnují náklady, které mohou být přiřazeny přímo k určitému plnění (přímé náklady), a nepřímo přiřaditelné náklady (všeobecné náklady). Pokud jde o všeobecné náklady, je namístě uvést a vysvětlit, jak jsou přiřazeny k jednotlivým plněním. Za účelem provedení tohoto přiřazení musí podnik, který podal žádost, vzít v úvahu kritéria stanovená směrnicemi Rady přijatými na základě článku 6 směrnice Rady 90/387/EHS ze dne 28. června 1990 o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb zavedením otevřeného přístupu k telekomunikační síti [...]. Doklady o nákladech uvedené v první větě musí rovněž upřesňovat:

1) metodu posuzování nákladů;

2) výši nákladů na zaměstnance, odpisů, finančních nákladů na investovaný kapitál, věcných nákladů;

3) plánované a realizované využití kapacity během referenčního období a

4) množství použité jako základ pro výpočet nákladů na plnění, včetně odpovídajících cen, zvláště části veřejné telekomunikační sítě a náklady na používání těchto částí.

3. [VRO] může žádost o schválení sazeb odmítnout, nepředloží-li podnik veškeré dokumenty uvedené v odstavcích 1 a 2.

§ 3

1. [VRO] je povinen přezkoumat doklady předložené podnikem, který podal žádost, za účelem stanovení, zda a v jakém rozsahu jsou požadované sazby stanoveny na základě nákladů na účinné poskytování služeb ve smyslu odstavce 2.

2. Náklady na účinné poskytování služeb vycházejí z dodatečných dlouhodobých nákladů na plnění a z rozumného navýšení z titulu všeobecných nákladů nezávislých na objemu plnění, včetně v každém případě rozumného zisku z investovaného kapitálu, pokud jsou tyto náklady nezbytné pro toto plnění.

3. V rámci přezkumu podle odstavce 1 musí [VRO] mimoto použít, zejména z důvodu srovnání, ceny a náklady podniků, které poskytují plnění stejné povahy na podobných trzích za podmínek hospodářské soutěže. V tomto ohledu musí být vzaty v úvahu zvláštnosti referenčních trhů.

4. V rozsahu, v němž prokázané náklady na základě § 2 odst. 2 převyšují náklady na účinné poskytování služeb podle odstavce 2, se tyto náklady považují za výdaje, které nejsou nezbytné pro účely účinného poskytování služeb. Tyto výdaje, jakož i ostatní neutrální výdaje, jsou v rámci schvalování sazeb vzaty v úvahu, jen pokud a dokud existuje povinnost v tomto ohledu stanovená právními předpisy nebo pokud podnik, který podal žádost, poskytne jiné objektivní vysvětlení.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

32 Deutsche Telekom je oznámeným operátorem pevné veřejné telefonní sítě ve smyslu nařízení č. 2887/2000.

33 Arcor, dříve Mannesmann Arcor AG & Co, je oprávněným operátorem ve smyslu téhož nařízení, a z tohoto titulu poskytuje koncovým zákazníkům zejména telefonní spojení ISDN. Tato spojení je nicméně možné používat pouze v případě, že Arcor má zpřístupněno odpovídající účastnické vedení v telekomunikační síti Deutsche Telekom.

34 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, dne 30. září 1998 uzavřela Arcor s Deutsche Telekom první smlouvu o zpřístupnění účastnických vedení posledně uvedené společnosti.

- 35 Dne 8. března 1999 podala Arcor u Komise stížnost na základě článku 86 Smlouvy ES (nyní článek 82 ES) proti Deutsche Telekom ve věci jí fakturovaných cen za přístup k jejím místním sítím, přičemž každá z nich obsahovala několik účastnických vedení k účastníkům.
- 36 VRO, konkrétně Bundesnetzagentur (Spolková agentura pro sítě) rozhodnutím ze dne 30. března 2001, opraveným dne 17. dubna 2001, zčásti schválil sazby Deutsche Telekom za zpřístupnění účastnického vedení (měsíční paušál za používání linky, jednorázové náklady na zavedení a ukončení) počínaje 1. dubnem 2001 pro různé možnosti přístupu za rozdílné ceny. Pokud jde o měsíční paušál, doba platnosti schválení podle předkládacího rozhodnutí uplynula dne 31. března 2003, a pokud jde o ostatní, nejpozději dne 31. března 2002.
- 37 Dne 30. dubna 2001 podala společnost Arcor žalobu u příslušného soudu, kterou se domáhala částečného zrušení výše uvedeného rozhodnutí o schválení z důvodu, že schválené sazby jsou příliš vysoké. V tomto ohledu zejména tvrdí, že hodnota investic do účastnického vedení byla oceněna chybně, když byl použit analytický model nákladů a metoda anuit a nebyly vzaty v úvahu další náklady a výdaje. Podle Arcor toto ocenění umožnilo výpočet sazby za zpřístupnění účastnického vedení nikoli na základě nákladů na stávající síť, ale na základě fiktivních nákladů na zavedení nové místní sítě.
- 38 Rozhodnutím Komise 2003/707/ES ze dne 21. května 2003 v řízení podle článku 82 Smlouvy o ES (věci COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 – Deutsche Telekom AG) (Úř. věst. L 263, s. 9) byla Deutsche Telekom uložena pokuta ve výši 12,6 milionu eur z důvodu porušení ustanovení čl. 82 písm. a) ES, kterých se dopustila tím, že vybírala nepřiměřené sazby za uvedení do provozu a měsíční paušál týkající se přístupu jejich

soutěžitelů a jejich účastníků k účastnickému vedení, čímž byla značně narušena soutěž na trhu zpřístupnění účastnického vedení.

39 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Köln rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má být čl. 1 odst. 4 nařízení [...] č. 2887/2000 chápán tak, že podmínky nákladové orientace podle čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení představují minimální požadavky v tom smyslu, že vnitrostátní právo členských států se nesmí od této úrovně odchýlit v neprospěch oprávněných operátorů?

2) Zahrnuje požadavek nákladové orientace podle čl. 3 odst. 3 nařízení [...] č. 2887/2000 i předpokládané úroky a předpokládané odpisy?

3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku:

a) Je základem pro výpočet těchto úroků a odpisů reprodukční hodnota investičního majetku po odečtení odpisů provedených až do okamžiku ocenění, nebo je základem pro výpočet výlučně reprodukční časová hodnota vyjádřená aktuálními cenami v okamžiku ocenění?

- b) Musí být náklady uplatněné jako základ pro výpočet předpokládaných úroků a odpisů, zejména ty, které není možné přímo přiřadit k určitému plnění (všeobecné výdaje), prokázány v každém případě prostřednictvím srozumitelných dokladů o nákladech oznámeného operátora?
- c) V případě úplně, nebo částečně záporné odpovědi na [třetí] otázku [písm.] b):

Mohou být výdaje prokázány oceněním na základě analytického modelu nákladů?

Které metodické a jiné obsahové požadavky musí tato alternativa splňovat?

- d) Má [VRO] v rámci svých pravomocí podle čl. 4 odst. 1 až 3 nařízení [...] č. 2887/2000 při kontrole nákladové orientace určitý prostor pro uvážení, podléhající jen omezenému soudnímu přezkumu?
- e) V případě kladné odpovědi na [třetí] otázku [písm.] d):

Vztahuje se tento prostor pro uvážení zejména také na metodu výpočtu nákladů, jakož i otázek stanovení přiměřených předpokládaných úroků (pro cizí kapitál nebo vlastní kapitál) a přiměřené doby odpisů?

Jaké jsou meze tohoto prostoru pro uvážení?

- f) Slouží požadavky nákladové orientace přinejmenším také ochraně práv soutěžitelů jako oprávněných operátorů s tím důsledkem, že tito soutěžitelé mohou požadovat právní ochranu proti sazbám za zpřístupnění, které se neorientují podle nákladů?

- g) Nese oznámený operátor nevýhodu neprokazatelnosti nákladů (důkazní břemeno), pokud náklady nejsou zcela, nebo zčásti prokazatelné při provádění dohledu podle článku 4 nařízení [...] č. 2887/2000, nebo v na něj navazujícím soudním řízení?

- h) V případě kladné odpovědi na [třetí] otázku [písm.] f) a g):

Nese oznámený operátor důkazní břemeno nákladové orientace také tehdy, pokud některý soutěžitel jako oprávněný operátor žalobou napadne schválení sazeb vydané regulačním orgánem podle vnitrostátního práva s odůvodněním, že schválené sazby za zpřístupnění jsou v důsledku chybějící nákladové orientace příliš vysoké?“

K předběžným otázkám

- ⁴⁰ Sérií otázek předkládající soud žádá Soudní dvůr o výklad několika ustanovení nařízení č. 2887/2000, a zejména ustanovení týkajících se zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení.

- 41 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, položené otázky se týkají čtyř odlišných problémových oblastí.
- 42 První se týká definice zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, jak je vymezena v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.
- 43 Druhá se týká působnosti této zásady ve světle ustanovení obsažených v čl. 1 odst. 4 téhož nařízení.
- 44 Třetí se vztahuje na prostor pro uvážení VRO v rámci uplatňování zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení.
- 45 Čtvrtá a poslední se týká procesních aspektů, zejména soudní kontroly v případě, kdy je třeba správně uplatnit uvedenou zásadu.
- 46 Na tomto základě je tak třeba odpovědět na otázky položené předkládajícím soudem.

K druhé a třetí otázce písm. a) až c), týkajícím se vymezení zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení

- 47 Aniž by výslovně požadoval vymezení zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení ve smyslu čl. 3 odst. 3 nařízení

č. 2887/2000, předkládající soud ve své druhé otázce požaduje, aby se Soudní dvůr vyjádřil k nákladům, které je třeba vzít v úvahu za účelem stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, ve třetí otázce písm. a) požaduje, aby se vyjádřil k základu pro výpočet těchto nákladů, a ve své třetí otázce písm. b) a c) požaduje, aby se vyjádřil k prokázání těchto nákladů.

48 Před zodpovězením uvedených otázek je třeba konstatovat, že nařízení č. 2887/2000 nevymezuje zásadu nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení.

49 Jak totiž vyplývá z čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení, toto pouze obsahuje obecné vyjádření, podle kterého oznámení operátoři účtují za zpřístupnění účastnického vedení ceny, které byly stanoveny na základě nákladové orientace.

50 Za těchto podmínek je třeba přezkoumat, zda se o zásadě nákladové orientace sazeb zmiňují směrnice DPR, a zejména směrnice 97/33 a 98/10 použitelné na věc v původním řízení, kterýžto rámec nařízení č. 2887/2000 podle svého patnáctého bodu odůvodnění doplňuje.

51 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že obecně se zásada nákladové orientace sazeb vyskytuje v několika směrnicích DPR, jako jsou směrnice 97/33 a 98/10.

52 Článek 7 odst. 2 směrnice 97/33, jenž se vztahuje nikoli na sazby, nýbrž na poplatky za propojení, totiž uvádí, že tyto poplatky musejí dodržovat zásady transparentnosti a nákladové orientace.

- 53 Článek 17 odst. 2 směrnice 98/10 zase stanoví, že sazby za používání pevné veřejné telefonní sítě a pevných veřejných telefonních služeb musí dodržovat základní zásady nákladové orientace sazeb uvedené v příloze směrnice 90/387/EHS.
- 54 V tomto ohledu bod 3 druhý pododstavec uvedené přílohy stanoví, že sazby se musí zakládat na objektivních kritériích a musí být v zásadě určené na základě nákladové orientace.
- 55 Nicméně je třeba konstatovat, že až na určitá zpřesnění ohledně pojmu některých nákladů v judikatuře (viz rozsudky ze dne 6. prosince 2001, Komise v. Francie, C-146/00, Recueil, s. I-9767; ze dne 25. listopadu 2004, KPN Telecom, C-109/03, Sb. rozh. s. I-11273, a ze dne 13. července 2006, Mobistar, C-438/04, Sb. rozh. s. I-6675), směrnice 97/33 a 98/10 nijak nevymezují zásadu nákladové orientace sazeb.
- 56 Z výše uvedeného vyplývá, že právo Společenství v různých oblastech odvětví telekomunikací obecně stanoví zásadu nákladové orientace sazeb nebo cen, aniž by v každé z dotčených oblastí, a to zejména propojení, hlasová telefonie nebo účastnické vedení, byl upřesněn její obsah.
- 57 Za těchto podmínek je za účelem vymezení zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení třeba vzít v úvahu nejen její podmínky, ale rovněž její kontext a cíle sledované právními předpisy, které ji zakotvují.

- 58 V tomto ohledu je třeba zaprvé připomenout, že podle sedmého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000 zpřístupnění účastnického vedení umožní novým hospodářským subjektům účastnit se hospodářské soutěže s oznámenými operátory při poskytování služeb širokopásmového rychlého přenosu bitů pro trvalý přístup na internet a pro multimediální aplikace založené na digitální technologii účastnických linek.
- 59 Mimoto cílem nařízení č. 2887/2000 je podle jeho čl. 1 odst. 1 stanovením harmonizovaných podmínek pro zpřístupnění účastnického vedení posílit hospodářskou soutěž a podpořit technologickou inovaci na trhu s místním přístupem tak, aby to pomohlo rozvinout poskytování široké škály služeb elektronických komunikací na konkurenčním základě.
- 60 Uvedené nařízení nicméně v tomto ohledu nestanoví zásadu, podle které by sazby za zpřístupnění účastnického vedení byly stanoveny volně, ve smyslu konkurenčního trhu na základě nabídky a poptávky.
- 61 Jak totiž vyplývá ze znění čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, sazby jsou oznámeným operátorem stanoveny ne na základě volné hospodářské soutěže, ale na základě jím vynaložených nákladů.
- 62 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že čl. 4 odst. 4 téhož nařízení stanoví, že zjistí-li VRO, že na trhu s místním přístupem existuje dostatečná hospodářská soutěž, zbaví oznámené operátory povinnosti určovat ceny na základě nákladové orientace.

- 63 Komise rovněž v tomto smyslu v čl. 1 odst. 6 doporučení 2000/417, jež je zmíněno v třináctém bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000, upřesňuje, že dokud není hospodářská soutěž v oblasti přístupu do místní sítě dostatečná, aby zabránila stanovení nadměrně vysokých sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, doporučuje se, aby byly tyto sazby stanoveny na základě zásady nákladové orientace.
- 64 Z toho vyplývá, že zásada stanovení sazeb zakotvená v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000 není v souladu s pravidly otevřeného konkurenčního trhu, jež se řídí pravidly nabídky a poptávky. Tato zásada naproti tomu ukládá oznámeným operátorům povinnost určovat sazby za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace pro dané období a za účelem umožnění postupného otevření dotčeného trhu hospodářské soutěži.
- 65 Zadruhé z jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000 ve spojení s čl. 3 odst. 3 téhož nařízení vyplývá, že sazby za zpřístupnění účastnického vedení musí být stanoveny na základě nákladové orientace tak, že pravidla pro stanovení sazeb musí umožnit poskytovateli účastnického vedení, v projednávaném případě oznámenému operátorovi, jakým je Deutsche Telekom, aby pokryl již vynaložené související náklady.
- 66 Z těchto ustanovení tak vyplývá, že pravidlo pro stanovení sazeb stanovené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000 ukládá, aby oznámený operátor při určování sazby za zpřístupnění svého účastnického vedení vzal v úvahu množstevní prvky týkající se nákladů již vynaložených na zavedení tohoto vedení.
- 67 Zatřetí, a jak rovněž vyplývá z jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000, oznámený operátor musí získat ze stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení rozumný zisk, aby mohl zajišťovat dlouhodobý rozvoj a modernizaci místní přístupové infrastruktury.

68 Zásada stanovení sazeb zakotvená v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000 tak v rámci zpřístupnění účastnického vedení umožňuje oznámenému operátorovi vybírat od ostatních telekomunikačních operátorů odměnu, která mu umožní přinejmenším zajistit řádné fungování místní infrastruktury pro případ jejího zpřístupnění.

69 Z předcházejících úvah vyplývá, že zásadu stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvenou v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, je třeba považovat za povinnost, uloženou oznámeným operátorům v rámci postupného otevírání telekomunikačního trhu hospodářské soutěži, stanovit tyto sazby na základě nákladů vynaložených na zavedení účastnického vedení, přičemž však mají docílit rozumného zisku ze stanovení těchto sazeb, aby byl umožněn dlouhodobý rozvoj a modernizace místní přístupové infrastruktury

K druhé otázce týkající se nákladů

70 Úvodem je třeba poznamenat, že nařízení č. 2887/2000 neobsahuje ustanovení uvádějící náklady, které je třeba vzít v úvahu, když oznámený operátor navrhuje sazby za zpřístupnění účastnického vedení.

71 Nicméně, jak bylo uvedeno zejména v bodu 67 tohoto rozsudku, ze znění jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000 ve vzájemném spojení s čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení vyplývá, že oznámený operátor navrhuje sazby za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladů již vynaložených na zavedení místní sítě, a díky dosaženému zisku zajišťuje hospodářskou životnost uvedené sítě.

- 72 Z těchto ustanovení vyplývá, že při zpřístupnění svého účastnického vedení ostatním telekomunikačním operátorům oznámený operátor zohlední v navržených sazbách zejména náklady na provedené investice. Pro účely stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení je tak třeba vzít v úvahu náklady, které oznámený operátor musel vynaložit v rámci investic provedených do zavedení své místní infrastruktury.
- 73 Tento závěr je potvrzen zaprvé přílohou směrnice 97/33, která příkladmo uvádí prvky poplatků za propojení, tedy skutečné poplatky, které musí uhradit propojené strany. Tato příloha uvádí zejména poplatky umožňující pokrýt zavedení fyzického propojení, náklady na pronájem zahrnující trvalé užívání vybavení a zařízení, proměnné náklady na pomocné a doplňkové služby, jakož i náklady související s provozem.
- 74 V tomto rámci příloha V téže směrnice zadruhé a příkladmo uvádí seznam nákladů, které je třeba vzít v úvahu v rámci stanovení poplatků za propojení a které se týkají provedených investic, jako jsou zejména náklady založené na výdajích na materiál a propojovací systém.
- 75 Za těchto podmínek se předkládající soud Soudního dvora táže, zda předpokládané úroky a odpisy jsou součástí nákladů, které je třeba vzít v úvahu při stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení v souladu se zásadou zakotvenou v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.
- 76 I když předkládající soud ve své otázce zmiňuje předpokládané úroky a odpisy obecným způsobem, z předkládacího rozhodnutí, kontextu sporu v původním

řízení a vyjádření předložených u Soudního dvora vyplývá, že je třeba v podstatě přezkoumat, zda úroky z investovaného kapitálu, jakož i odpisy fixních aktiv použité pro zavedení místní telekomunikační infrastruktury, tvoří součást těchto nákladů.

77 Pokud jde o úroky z investovaného kapitálu, jedná se o náklady, jež je třeba vzít v úvahu za účelem stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení podle zásady zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000. Tyto náklady totiž představují zisk vytvořený tímto kapitálem, pokud tento nebyl investován do účastnického vedení.

78 Stejně tomu je u úroků z úvěrů, které ve skutečnosti představují náklady na zadlužení v rámci investic provedených k zavedení účastnického vedení.

79 Co se týče odpisů fixních aktiv použitých pro vytvoření místní sítě, je třeba konstatovat, že zohlednění těchto odpisů umožňuje snížit skutečnou hodnotu těchto aktiv a představuje náklad pro oznámeného operátora.

80 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že uvedené odpisy se týkají investic oznámeného operátora do zavedení účastnického vedení, a tedy představují provozní náklady, které je třeba vzít v úvahu v souladu se zásadou stanovení sazeb uvedenou v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.

- 81 Toto zjištění je krom toho potvrzeno v příloze V směrnice 97/33, podle které mezi prvky, jež lze zahrnout do systému účtování nákladů, patří zejména úmluvy o účetnictví uplatňované pro zpracování nákladů zahrnující dobu odpisování hlavních kategorií investičního majetku.
- 82 V tomto smyslu jsou rovněž v bodu 4 přílohy doporučení 98/322, která se týká pravidel zavedení odděleného účetnictví, uvedeny provozní náklady operátorů a mezi výdaje, tedy vynaložené náklady, jsou zahrnuty odpisy.
- 83 Tentýž bod přílohy doporučení 98/322 uvádí rovněž postup přiřazování nákladů, popsáný v bodu 3 této přílohy, a upřesňuje, že tento postup se uplatní na provozní náklady, jakož i na investiční výdaje, a v tomto ohledu zmiňuje výslovně odpisy jako kategorii provozních nákladů.
- 84 Z výše uvedených úvah vyplývá, že na druhou otázku je třeba odpovědět tak, že úroky z investovaného kapitálu a odpisy fixních aktiv použitých pro zavedení účastnického vedení představují náklady, které je třeba zohlednit v souladu se zásadou stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace zakotvenou v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.

K třetí otázce písm. a) týkající se základu pro výpočet nákladů

- 85 Předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby se vyjádřil k otázce, zda základem pro výpočet nákladů, které je třeba vzít v úvahu v rámci stanovení sazeb za zpřístupnění

účastnického vedení, je reprodukční hodnota investičního majetku po odečtení odpisů provedených až do okamžiku ocenění, nebo výlučně reprodukční časová hodnota vyjádřená aktuálními cenami v okamžiku ocenění.

⁸⁶ Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda základ pro výpočet nákladů musí být založen na nákladech, které představuje výstavba *ex nihilo*, uskutečněná jiným než oznámeným operátorem, nové místní přístupové infrastruktury pro poskytování rovnocenných telekomunikačních služeb (dále jen „stávající náklady“) nebo na nákladech skutečně vynaložených oznámeným operátorem při zohlednění již provedených odpisů (dále jen „historické náklady“).

⁸⁷ Je třeba předem konstatovat, že nařízení č. 2887/2000 neobsahuje žádný prvek týkající se základu pro výpočet nákladů, které je třeba vzít v úvahu v rámci stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení.

⁸⁸ Za těchto podmínek je třeba přezkoumat, zda směrnice 97/33 a 98/10, které má nařízení č. 2887/2000 doplňovat, obsahují údaje v této věci.

⁸⁹ Zaprvé, Deutsche Telekom, německá vláda a Spolková republika Německo jako účastník původního řízení v tomto ohledu tvrdí, že navzdory skutečnosti, že nařízení č. 2887/200 a směrnice DPR použitelné ve věci v původním řízení neobsahují žádné údaje, existují významné poznatky, podle kterých se zákonodárce Společenství rozhodl pro metodu výpočtu založenou na stávajících nákladech.

- 90 Údaje v tomto smyslu vyplývají zaprvé z bodu 6 doporučení 98/195, jež stanoví, že přiřazení nákladů na základě oblastí činnosti zohledňuje běžné náklady, a nikoli historické náklady. Z téhož bodu tohoto doporučení rovněž vyplývá, že VRO ukládají oznámeným operátorům lhůty pro zavedení nových systémů účetnictví nákladů založených na běžných nákladech v případech, že tyto systémy ještě nejsou zavedeny.
- 91 Zadruhé je tomu tak rovněž v případě bodu 4 doporučení 98/322, který stanoví, že ocenění síťových aktiv podle předpokládané nebo stávající hodnoty efektivního operátora je podstatným prvkem metody účtování na základě stávajících nákladů.
- 92 V tomto kontextu, zatřetí, doporučení 2000/417 potvrzuje výše zmiňované poznatky, když v čl. 1 odst. 6 stanoví, že v rámci použití zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení je třeba obecně vzít v úvahu stávající náklady, tedy náklady, které při ocenění sítě představují vybudování moderní účinné rovnocenné infrastruktury a poskytnutí tohoto druhu služby.
- 93 Začtvrté, v bodu 6 sdělení 2000/C 272/10, nazvaném „Povinnost národního regulačního orgánu a orgánu pro hospodářskou soutěž“, rovněž odkazuje na systém stanovení sazeb založený na stávajících nákladech.
- 94 Při odpovědi na tuto argumentaci je třeba se opírat o doporučení 2000/417, které se ve srovnání s ostatními výše uvedenými doporučeními konkrétně týká účastnického vedení a současně odkazuje na směrnice 97/33 a 98/10. I když totiž doporučení nemají závaznou povahu, vnitrostátní soudy mají povinnost na ně brát zřetel při

rozhodování sporů, které jim byly předloženy, zejména pokud tato objasňují výklad vnitrostátních právních předpisů přijatých za účelem jejich provedení nebo pokud je jejich cílem doplnit závazné předpisy Společenství (viz rozsudky ze dne 13. prosince 1989, Grimaldi, C-322/88, Recueil, s. 4407, bod 18, a ze dne 11. září 2003, Altair Chimica SpA, C-207/01, Recueil, s. I 8875, s. 41). Článek 1 odst. 6 doporučení 2000/417 zakotvuje zásadu přístupu zaměřeného na budoucí vývoj založeného na stávajících nákladech. Jak totiž vyplývá z tohoto ustanovení, tento přístup umožní podporovat spravedlivou a trvalou hospodářskou soutěž a vytvářet nové investiční pobídky.

95 Nicméně z téhož ustanovení jasně vyplývá, že není vyloučen jiný přístup, zejména za účelem zamezení porušení hospodářské soutěže z důvodu historických nákladů. VRO tak může zohlednit jakoukoli konkrétní konkurenční situaci.

96 Zadruhé, Deutsche Telekom, německá vláda a Spolková republika Německo jako účastník původního řízení tvrdí, že za předpokladu, že z právního rámce použitelného ve věci v původním řízení nevyplývá, že základ pro výpočet nákladů musí být založen na stávajících nákladech, ekonomické úvahy v odvětví telekomunikací v každém případě vyžadují, jak ukazuje praxe některých členských států, metodu výpočtu založenou výlučně na těchto nákladech.

97 V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu, že s ohledem na technologický vývoj v oblasti telekomunikací není vyloučeno, že stávající náklady některých investic, souvisejících zejména se zavedeným síťovým materiálem, mohou být v některých případech nižší než historické náklady.

98 Z toho vyplývá, že měl-li by oznámený operátor možnost založit výpočet nákladů výlučně na stávajících nákladech svých investic, mohl by ve skutečnosti vybrat ty, které by mu umožnily stanovit nejvyšší sazby za zpřístupnění účastnického vedení, a nevzít v úvahu prvky stanovení sazeb, které zvýhodňují oprávněné operátory. V tomto kontextu oznámený operátor může ve skutečnosti obejít pravidla pro stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace.

99 Je proto namístě konstatovat, že metoda výpočtu založená výlučně na stávajících nákladech není nejvhodnější metodou v rámci použití zásady nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení.

100 Zatřetí Arcor tvrdí, že je třeba jako základ pro výpočet vzít v úvahu historické, a nikoli stávající náklady, neboť v posledně uvedeném případě by oprávněný operátor ve smyslu nařízení č. 2887/2000 měl povinnost uhradit oznámenému operátorovi nepřiměřeně vysokou cenu vzhledem ke stáří místní přístupové infrastruktury, aniž by byla kromě toho vyloučena možnost, že síť by mohla být již odepsána.

101 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že zpřístupnění účastnického vedení umožňuje novým telekomunikačním operátorům, kteří nemají vlastní infrastrukturu, vstoupit do soutěže s oznámenými operátory, při využití infrastruktury posledně uvedených. Jak totiž uvádí šestý bod odůvodnění nařízení č. 2887/2000, bylo by nemožné rychle otevřít oblast telekomunikací hospodářské soutěži, pokud by bylo třeba čekat, až každý dotčený operátor vybuduje vlastní místní infrastrukturu.

- 102 Nařízení č. 2887/2000 zakotvilo zpřístupnění účastnického vedení právě s cílem zamezit novému narušení hospodářské soutěže souvisejícímu s neexistencí nových sítí pro jiné než oznámené operátory.
- 103 Za těchto podmínek je třeba dále připomenout, že pravidlo pro stanovení sazeb stanovené v čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení umožňuje poskytovateli účastnického vedení pokrýt související náklady a přitom získat rozumný zisk k zajištění dlouhodobého rozvoje a modernizace místní přístupové infrastruktury.
- 104 Pokud, jak tvrdí Arcor, by byl pro použití pravidla stanovení sazeb zakotveného v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000 základ pro výpočet nákladů založen výlučně na historických nákladech, což by potenciálně, v závislosti na stáří sítě, mohlo vést k tomu, že by byla vzata v úvahu v podstatě odepsaná síť, a tedy dospět k velmi nízké sazbě, oznámený operátor by se dostal do situace vyznačující se neodůvodněnými nevýhodami.
- 105 Jednak by musel otevřít svou síť svým soutěžitelům, a tudíž nést případnou ztrátu části svých zákazníků.
- 106 Kromě toho by mu odměna, kterou by obdržel za zpřístupnění účastnického vedení, neumožnila mít rozumný zisk z operace, a nelze zapomínat, že mu rovněž, podle jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000, přísluší zajišťovat dlouhodobý rozvoj a modernizaci místní infrastruktury.

- 107 V tomto ohledu je třeba dodat, že náklady týkající se údržby a modernizace místní infrastruktury jsou vypočteny v každém případě na základě skutečné hodnoty fixních aktiv oznámeného operátora.
- 108 Z toho vyplývá, že základ pro výpočet nákladů, které je třeba vzít v úvahu v rámci stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, nelze založit výlučně na historických nákladech, jinak by oznámený operátor byl ve srovnání s oprávněným operátorem v pozici vyznačující se neodůvodněnými nevýhodami, kterým je podle samotného nařízení č. 2887/2000 třeba zamezit. Cílem tohoto nařízení je totiž umožnit jak oprávněným operátorům, tak oznámenému operátorovi působit na trhu, tak aby byla ve střednědobém horizontu vytvořena obvyklá hospodářská soutěž.
- 109 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že v nařízení č. 2887/2000 a ve směrnicích 97/33 a 98/10 neexistují údaje svědčící ve prospěch metody pro výpočet založené výlučně na stávajících nákladech nebo na historických nákladech a že výlučné zohlednění jednoho nebo druhého základu může ohrozit cíl tohoto nařízení, kterým je posílení hospodářské soutěže stanovením harmonizovaných podmínek pro zpřístupnění účastnického vedení tak, aby to pomohlo rozvinout poskytování široké škály služeb elektronických komunikací na konkurenčním základě.
- 110 Za těchto podmínek je třeba nezávisle na odkazu předkládajícího soudu na stávající a historické náklady přezkoumat, zda ve směrnicích 97/33 a 98/10, jež doplňuje nařízení č. 2887/2000, existují jiné údaje týkající se základu pro výpočet nákladů.

- 111 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle desátého bodu odůvodnění směrnice 97/33 musí sazby podporovat produktivitu a vstup na trh účinných a trvalých provozovatelů a nesmí být nižší než mez stanovená v závislosti na dlouhodobých mezních nákladech metodami rozdělení a přidělování nákladů založených na skutečných nákladech ani vyšší než strop stanovený vlastním nákladem na poskytnutí daného propojení.
- 112 Článek 7 odst. 2 téže směrnice rovněž v tomto smyslu stanoví, že poplatky za propojení musejí dodržovat zásady transparentnosti a nákladové orientace a že důkazní břemeno o tom, že poplatky jsou stanoveny v závislosti na skutečných nákladech, včetně odpovídajících výnosů z investic, nese subjekt poskytující propojení se svými zařízeními.
- 113 Rovněž příloha IV směrnice 97/33 vymezuje poplatky za propojení jako skutečné poplatky, které musí uhradit propojené strany.
- 114 V příloze V směrnice 97/33 zákonodárce Společenství odkazuje na „použitý standard nákladů“ a v případě potřeby určení metody pro výpočet těchto nákladů tato příloha uvádí „již zaplacené náklady“, založené na skutečných nákladech vynaložených na materiál a systémy, a „odhadované náklady“, založené na odhadu výdajů na výměnu materiálu nebo systémů.
- 115 Z výše zmíněných ustanovení vyplývá, že zásada nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení vyžaduje, aby byly vzaty v úvahu skutečné náklady, tedy náklady již vynaložené oznámeným operátorem, a odhadované náklady, založené na odhadu výdajů na výměnu sítě nebo některých jejích součástí.

- 116 Při neexistenci konkrétní právní úpravy Společenství je úkolem vnitrostátních regulačních orgánů vymezit pravidla pro určení základu pro výpočet, ve kterém je třeba zohlednit odpisy.
- 117 Podle ustanovení směrnice 97/33, která se uplatní rovněž na účastnické vedení v rámci nařízení č. 2887/2000, tak metoda výpočtu nákladů může být založena jak na nákladech již vynaložených oznámeným operátorem, což předpokládá zohlednění historické hodnoty nákladů jako referenční hodnoty, tak na odhadovaných nákladech, což nevylučuje zohlednění stávající hodnoty nákladů jako referenční hodnoty.
- 118 Za těchto podmínek musí VRO vypočítat skutečné náklady, které je třeba vzít v úvahu v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace.
- 119 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že na třetí otázku písm. a), je třeba odpovědět tak, že v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, musí VRO při stanovení základu pro výpočet nákladů oznámeného operátora vzít v úvahu skutečné náklady, tedy náklady již vynaložené oznámeným operátorem, jakož i odhadované náklady, přičemž tyto jsou případně založeny na odhadu výdajů na výměnu sítě nebo některých jejích součástí.

K třetí otázce písm. b) a c) týkající se prokázání nákladů

- 120 Předkládající soud ve své třetí otázce písm. b) žádá Soudní dvůr, aby určil, zda náklady, které je třeba vzít v úvahu v rámci použití zásady stanovení sazeb zakotvené

v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, je třeba prokázat úplnými a srozumitelnými účetními doklady.

- ¹²¹ V případě záporné odpovědi na tuto otázku se předkládající soud ve třetí otázce písm. c) táže, zda uvedené náklady lze prokázat oceněním na základě analytického modelu nákladů zdola nahoru nebo shora dolů. V tomto ohledu předkládající soud rovněž žádá Soudní dvůr, aby určil zejména metodické požadavky tohoto ocenění.

– K třetí otázce písm. b) týkající se účetních dokladů

- ¹²² Co se týče prokázání, na základě úplných a srozumitelných účetních dokladů, nákladů, které je třeba vzít v úvahu v rámci použití zásady stanovení sazeb zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, je namíste konstatovat, že toto nařízení, jakož i směrnice 97/33 a 98/10, neobsahují v tomto ohledu žádné ustanovení.

- ¹²³ Arcor nicméně tvrdí, že příloha V směrnice 97/33 obsahuje indicie, podle kterých bylo cílem zákonodárce Společenství zajistit přijetí systému účtování nákladů založeného na podrobných dokladech, tak aby oznámený operátor nemohl obejít tento systém tím, že zašle neúplné nebo nedostatečné účetní doklady, což znamená, že VRO používají teoretické modely účtování nákladů.

- 124 Jestliže by tomu tak bylo, nelze při neexistenci výslovného ustanovení v tomto smyslu ze samotné přílohy V směrnice 97/33 vyvodit, že existuje povinnost prokázat ve všech případech prostřednictvím úplných a srozumitelných dokladů náklady, které byly vzaty v úvahu v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace.
- 125 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2887/2000 stanoví, že VRO je oprávněn požadovat od oznámených operátorů, aby mu poskytovali informace důležité pro provádění uvedeného nařízení.
- 126 Na základě tohoto ustanovení VRO tedy mohou požadovat informace, a to i pokud se jedná o doklady prokazující náklady, které je třeba vzít v úvahu v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.
- 127 Z výše uvedeného vyplývá, že na třetí otázku, písm. b) je třeba odpovědět tak, že VRO může na základě čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2887/2000 požadovat od oznámeného operátora, aby mu poskytl příslušné informace o dokladech prokazujících náklady zohledněné v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace. Jelikož právo Společenství neobsahuje ustanovení týkající se přezkoumání účetních dokladů, samotným VRO přísluší dle použitelného práva přezkoumat, zda předložené doklady jsou nejvhodnější pro potřeby účtování nákladů.

– K třetí otázce písm. c) týkající se analytických modelů nákladů

128 Co se týče analytických modelů nákladů, je třeba úvodem připomenout, že v rámci analytického modelu nákladů zdola nahoru, rovněž zvaného „bottom up“, je třeba vzít v úvahu stávající hodnotu investic do vybudování nové sítě. Tento model je založen na nákladech, které by operátor vynaložil za účelem nabytí a provozování vlastní sítě. Naproti tomu model shora dolů, zvaný rovněž „top down“, je založen na nákladech skutečně vynaložených oznámeným operátorem.

129 V tomto ohledu je třeba bez dalšího konstatovat, že ani nařízení č. 2887/2000, ani směrnice 97/33 a 98/10 neobsahují konkrétní a shodující se údaje k otázce položené předkládajícím soudem.

130 Krom toho pátý bod odůvodnění doporučení 98/322 uvádí, že ekonomické modely zdola nahoru se stávají vysoce sofistikovanými, přičemž však zůstávají nedokonalými, takže do dohledné budoucnosti je doporučováno sblížení přístupů zdola nahoru a shora dolů.

131 Z nařízení č. 2887/2000 a z textů DPR použitelných na věc v původním řízení vyplývá, že neexistují údaje, na základě kterých by bylo možné právně dostačujícím způsobem stanovit, zda se zákonodárce Společenství rozhodl pro účetní model zdola nahoru nebo shora dolů.

132 Při neexistenci jiné úpravy je třeba konstatovat, že právo Společenství ponechává VRO na základě použitelného práva možnost zvolit použití metod účtování nákladů, které se jim podle okolností případu jeví jako nejvhodnější.

133 Za těchto podmínek není třeba odpovědět na následující otázku předkládajícího soudu týkající metodických požadavků ocenění založeného na analytickém modelu nákladů zdola nahoru nebo shora dolů.

134 Na třetí otázku písm. c) je tudíž třeba odpovědět tak, že právo Společenství nevyklučuje možnost, že v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace stanoví VRO v případě neexistence úplných a srozumitelných účetních dokladů náklady na základě analytického modelu nákladů zdola nahoru nebo shora dolů.

K první otázce týkající se rozsahu působnosti zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace

135 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 chápat tak, že zásada stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvená v čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení, představuje minimální požadavek, od kterého se vnitrostátní právo členských států nesmí odchylovat v neprospěch oprávněných operátorů.

136 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 tímto nařízením není dotčeno právo členských států zachovávat nebo zavádět v souladu s právními předpisy Společenství opatření, která obsahují podrobnější ustanovení, než která jsou uvedena ve zmiňovaném nařízení nebo která nespádají do oblasti působnosti tohoto nařízení, mimo jiné pokud jde o jiné typy přístupu k místním infrastrukturám.

- 137 Pokud jde o čl. 3 odst. 3 téhož nařízení, je rovněž třeba připomenout, že ten pouze obecným způsobem uvádí, že oznámení operátoři účtují za zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení ceny, které byly stanoveny na základě nákladové orientace, bez dalšího upřesnění.
- 138 S ohledem na obsah výše zmíněných ustanovení nařízení č. 2887/2000 a na skutkový kontext sporu v původním řízení je třeba konstatovat, že podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu položené Soudnímu dvoru je, zda podrobná vnitrostátní opatření, přijatá v souladu s ustanoveními čl. 1 odst. 4 tohoto nařízení, mohou způsobit nepoužitelnost zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3. odst. 3 zmíněného nařízení.
- 139 V tomto ohledu je třeba zaprvé upřesnit, že čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 zajisté ponechává členským státům možnost zachovat nebo zavést opatření, která obsahují podrobnější ustanovení než ustanovení, která jsou uvedena v tomto nařízení, a zejména ustanovení týkající se zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace.
- 140 Takové ustanovení nelze nicméně vykládat tak, že poskytuje členským státům možnost odchýlit se od výše uvedené zásady prostřednictvím zachování nebo přijetí vnitrostátních právních předpisů.
- 141 Ze znění čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 totiž vyplývá, že toto ustanovení umožňuje dotčenému členskému státu doplnit podrobnými vnitrostátními právními předpisy relevantní ustanovení tohoto nařízení, v daném případě ustanovení týkající se zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, a neumožňuje se od nich odchýlit.

- 142 Možnost, kterou nabízí čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 dotčenému členskému státu, existuje s ohledem na skutečnost, že jak bylo uvedeno v bodech 48 a 49 tohoto rozsudku, toto nařízení neobsahuje žádný prvek týkající se vymezení této zásady.
- 143 V důsledku toho možnost zachovat nebo zavést opatření obsahující podrobnější ustanovení, přiznaná v čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000, opravňuje členské státy k tomu, aby ve vnitrostátních právních předpisech zakotvily ustanovení upřesňující zásadu stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace za podmínky, že tato dodržují meze stanovené v čl. 1 odst. 4 uvedeného nařízení.
- 144 Krom toho je třeba připomenout, že uvedené nařízení bylo přijato, jak je uvedeno ve čtrnáctém bodu odůvodnění, v souladu se zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Smlouvy, a v pouze tomto kontextu je výslovně uvedeno, že členské státy si ponechávají možnost zavést podrobnější pravidla v dotčené oblasti.
- 145 Krom toho je třeba upřesnit, že účastníci původního řízení, kteří předložili svá vyjádření před Soudním dvorem, neuplatňují argument, podle kterého zásada stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace může být nepoužitelná na základě ustanovení čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000, jelikož vnitrostátní právní předpisy použitelné ve sporu v původním řízení, tedy § 24 TKG 1996 a § 2 a § 3 TEntgV, představují podrobné použití této zásady.
- 146 Naproti tomu bylo tvrzeno, že zásadu stanovení sazeb dotčenou ve věci v původním řízení je třeba upřesnit vnitrostátními právními předpisy v rámci prostoru pro uvážení, který v této oblasti mají členské státy, a že v každém případě nebyl tento prostor pro uvážení v projednávané věci překročen.

147 Za těchto podmínek vyvstává zadruhé otázka, zda vnitrostátní ustanovení dotčená ve věci v původním řízení, jakými jsou § 24 TKG 1996, jakož i § 2 a § 3 TEntgV, představují podrobná ustanovení ve smyslu čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000.

148 Je nepochybné, že samotné znění uvedených vnitrostátních ustanovení umožňuje dospět k závěru, že se jedná o podrobná ustanovení ve smyslu čl. 1 odst. 4 zmíněného nařízení.

149 Uvedenými vnitrostátními ustanoveními je totiž v souladu s právem Společenství provedena zásada stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace prostřednictvím technických opatření týkajících se zejména poplatků a dokumentů, které musí předložit podnik, jenž podal žádost o žádost o schválení sazeb.

150 Z výše uvedeného vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že možnost členských států přijmout podle čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 podrobná vnitrostátní opatření nemůže způsobit nepoužitelnost zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení.

K třetí otázce písm. e) týkající se posuzovací pravomoci VRO v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace

151 Je třeba připomenout, že čl. 4 odst. 1 nařízení č. 2887/2000, nazvaný „Dohled [VRO]“, stanoví, že VRO zajistí, aby zpoplatnění zpřístupnění účastnického vedení podporovalo korektní a trvalou hospodářskou soutěž.

- 152 V tomto ohledu odstavec 2 téhož článku uvádí, že VRO je oprávněn jednak nařídít změny referenční nabídky pro zpřístupnění účastnického vedení a souvisejících zařízení, včetně ceny, jsou-li takové změny oprávněné, a jednak požadovat od oznámených operátorů, aby mu poskytovali informace důležité pro provádění tohoto nařízení.
- 153 Z těchto ustanovení vyplývá, že VRO mají širokou pravomoc zasáhnout do různých aspektů stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, a to až po možnost změnit ceny, tedy navrhované sazby.
- 154 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v souladu se zásadou stanovenou v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000 musí být úroveň sazeb za zpřístupnění účastnického vedení stanovena na základě skutečných nákladů, tedy již vynaložených nákladů a odhadovaných nákladů oznámeného operátora.
- 155 Za těchto podmínek z toho vyplývá, že široká pravomoc, která je nařízením č. 2887/2000 přiznána VRO ve věci posouzení aspektů týkajících se sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, se vztahuje rovněž na ocenění nákladů vynaložených oznámeným operátorem.
- 156 Je tedy třeba konstatovat, že široká pravomoc, kterou mají VRO na základě čl. 4 odst. 2 nařízení č. 2887/2000, se vztahuje rovněž na náklady, které byly vzaty v úvahu, jako jsou úroky z investovaného kapitálu a odpisy fixních aktiv, na základ pro jejich výpočet, jakož i na modely účetního prokázání těchto nákladů.

157 Mimoto je třeba upřesnit, že z ustanovení čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení rovněž vyplývá, že VRO v rámci širokých pravomocí jim přiznaných těmito ustanoveními mají rovněž pravomoc provádět dohled nad stanovením sazeb za zpřístupnění účastnického vedení tak, že mohou požadovat informace týkající se zejména nákladů vynaložených při použití zásady nákladové orientace sazeb.

158 Z toho vyplývá, že nařízení č. 2887/2000 přiznává VRO nejen širokou pravomoc, ale rovněž vhodné prostředky, které jim umožňují nejúčinnějším způsobem přezkoumat správné použití zásady stanovené v čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení.

159 Na třetí otázku písm. e) je tudíž třeba odpovědět tak, že z ustanovení čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 2887/2000 vyplývá, že VRO mají při přezkumu sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění účastnického vedení s ohledem na zásadu stanovení sazeb, zakotvenou v čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení, širokou pravomoc zahrnující posouzení jednotlivých aspektů těchto sazeb, a to až po možnost změnit ceny, tedy navrhované sazby. Tato široká pravomoc se rovněž vztahuje na náklady vynaložené oznámenými operátory, jako jsou úroky z investovaného kapitálu a odpisy fixních aktiv, na základ pro jejich výpočet, jakož i na modely účetního prokázání těchto nákladů.

K třetí otázce písm. d) a f) až h) týkající se procesních aspektů souvisejících s použitím zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace

160 Předkládající soud zaprvé žádá Soudní dvůr, aby se vyjádřil k rozsahu soudního přezkumu rozhodnutí VRO týkajících se použití zásady stanovení sazeb zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.

- 161 Zadruhé předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby se vyjádřil ohledně možnosti telekomunikačních operátorů spadajících do kategorie, kterou nařízení č. 2887/2000 označuje za oprávněné operátory, tedy soutěžitele působící v oblasti telekomunikací, podat žalobu proti rozhodnutím VRO o schválení sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění účastnického vedení.
- 162 Zatřetí a jako poslední vyvstává v tomto kontextu otázka, kdo nese, zejména během soudního řízení a též během řízení o dohledu zakotveného v článku 4 nařízení č. 2887/2000, důkazní břemeno ohledně dodržování zásady stanovení cen za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, na kterou odkazuje čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení.

K třetí otázce písm. d) týkající se rozsahu soudního přezkumu

- 163 Je třeba úvodem konstatovat, že ani nařízení č. 2887/2000, ani směrnice DPR nepředpokládají harmonizaci vnitrostátních pravidel týkajících se použitelných soudních řízení, a tudíž ani rozsahu případného soudního přezkumu.
- 164 V tomto ohledu se německá vláda, Spolková republika Německo jako účastník sporu v původním řízení, a Deutsche Telekom opírají o argument vycházející z judikatury, která stanoví, že pokud právo Společenství přiznává orgánům Společenství v této oblasti širokou posuzovací pravomoc z důvodu komplexních ekonomických posouzení, která provádějí v dotčené oblasti, se případný přezkum soudu Společenství musí omezit na ověření, zda dotčená opatření nejsou stížena zjevným pochybením nebo zneužitím pravomoci, nebo zda dotčený orgán zjevně nepřekročil meze

své posuzovací pravomoci (viz zejména rozsudky ze dne 21. ledna 1999, *Upjohn*, C-120/97, *Recueil*, s. I-223, bod 34, jakož i ze dne 9. června 2005, *HLH Warenvertrieb a Orthica*, C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, *Sb. rozh. s. I-5141*, bod 75).

- 165 Při obdobném použití této judikatury na věc v původním řízení je tvrzeno, že posouzení VRO ohledně použití zásady stanovení sazeb zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, která se týká nákladů, jež je třeba vzít v úvahu, jejich výpočtu a jejich účetního prokázání v případě fiktivního ocenění místní telekomunikační infrastruktury, představují komplexní ekonomická posouzení, a tudíž by měl být vnitrostátní soudní přezkum rovněž omezen.
- 166 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury přísluší při neexistenci právní úpravy Společenství v dané oblasti vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z práva Společenství, za předpokladu, že tyto podmínky nejsou na jedné straně méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a že na druhé straně v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivity) (viz rozsudky ze dne 17. června 2004, *Recheio – Cash & Carry*, C-30/02, *Sb. rozh. s. I-6051*, bod 17, a ze dne 7. června 2007, *van der Weerd a další*, C-222/05 až C-225/05, *Sb. rozh. s. I-4233*, bod 28 a citovaná judikatura).
- 167 V tomto kontextu je třeba poukázat na to, že jak správně tvrdí *Arcor* a v obecnějším kontextu litevská vláda, z jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 2887/2000, jakož i z čl. 3 odst. 2 a 3 a čl. 4 odst. 3 uvedeného nařízení vyplývá, že VRO musí zajistit použití sazeb za zpřístupnění účastnického vedení za průhledných, spravedlivých a nediskriminačních podmínek.

168 Vnitrostátnímu soudu tak přísluší zajistit dodržování povinností vyplývajících z nařízení č. 2887/2000 ohledně zpřístupnění účastnického vedení dle podmínek v souladu se zásadou stanovení sazeb zakotvenou v čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení, a to za podmínek uvedených výše.

169 Z toho vyplývá, že právo Společenství nestanoví, jakým způsobem členské státy musí zřídit zvláštní kontrolní orgán pro rozhodnutí VRO týkající se sazeb oznámeného operátora za zpřístupnění účastnického vedení posledně uvedeného.

170 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že na třetí otázku písm. d) je třeba odpovědět tak, že jedině členským státům v rámci jejich procesní autonomie přísluší, aby v souladu se zásadou rovnocennosti a efektivity soudní ochrany určily příslušný soudní orgán, povahu sporu, a tudíž podmínky soudního přezkumu rozhodnutí VRO o schválení sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění jejich účastnického vedení. Za těchto podmínek musí vnitrostátní soud zajistit, že povinnosti vyplývající z nařízení č. 2887/2000 týkající se zpřístupnění účastnického vedení budou za podmínek vyhovujících zásadě stanovení sazeb zakotvené v čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení skutečně dodrženy, a to za průhledných, spravedlivých a nediskriminačních podmínek.

K třetí otázce písm. f), týkající se práva podat opravný prostředek proti rozhodnutím VRO v souvislosti se sazbami oznámených operátorů za zpřístupnění účastnického vedení

171 Třetí otázkou písm. f) se Soudní dvůr v podstatě žádá o přezkoumání, zda oprávnění operátoři ve smyslu nařízení č. 2887/2000 mohou napadnout rozhodnutí VRO o schválení sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění jejich účastnického vedení na základě požadavků týkajících se nákladové orientace sazeb.

172 Pro odpověď na tuto otázku je třeba přezkoumat právní rámec, do kterého je začleněn čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000.

173 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 5a odst. 3 směrnice 90/387 členské státy zajistí, aby existovaly na vnitrostátní úrovni vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, která je dotčena rozhodnutím VRO, právo se proti rozhodnutí odvolat k nezávislému subjektu.

174 Toto ustanovení je výrazem zásady účinné soudní ochrany, která je obecnou zásadou práva Společenství vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v člancích 6 a 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, podle níž přísluší soudům členských států zajistit soudní ochranu práv, která jednotlivcům vyplývají z práva Společenství (výše obdobně rozsudek ze dne 21. února 2008, Tele2 Telecommunication, C-426/05, Sb. rozh. s. I-685, bod 30 a citovaná judikatura).

175 Jelikož rozhodnutí VRO přijaté v souvislosti s článkem 4 nařízení č. 2887/2000 spadá do působnosti směrnice 90/387, čl. 5a odst. 3 této směrnice vyžaduje, aby vnitrostátní právní předpisy stanovily vhodné mechanismy, v jejichž rámci má „strana, která je dotčena“ tímto rozhodnutím, právo se odvolat k nezávislému subjektu. Tato záruka platí jak pro příjemce uvedeného rozhodnutí, tak i pro oprávněné operátory ve smyslu nařízení č. 2887/2000.

176 Co se týče práva třetí osoby podat opravný prostředek, je třeba konstatovat, že oprávněný operátor, jelikož není příjemcem rozhodnutí VRO, se stává „stranou, která je

dotčena“, jsou-li jeho práva potenciálně dotčena takovým rozhodnutím z důvodu jednak jeho obsahu, a jednak prováděné nebo zamýšlené činnosti této strany (viz obdobně výše uvedený rozsudek Tele2 Telecommunication, bod 39).

177 Ve věci v původním řízení je třeba konstatovat, že Arcor, který uzavřel s oznámeným operátorem smlouvu o zpřístupnění účastnických vedení, je stranou, která je dotčena, ve smyslu čl. 5a odst. 3 směrnice 90/387, jelikož rozhodnutí VRO o požadavcích v oblasti nákladové orientace sazeb za zpřístupnění účastnického vedení nezbytně zasahuje do jeho práv jako smluvní strany takové smlouvy. Nicméně je třeba upřesnit, že takový smluvní vztah, jakým je vztah existující ve věci v původním řízení, není potřebný k tomu, aby práva oprávněného operátora byla potenciálně dotčena takovým rozhodnutím.

178 Z výše uvedeného vyplývá, že na třetí otázku písm. f) je třeba odpovědět tak, že čl. 4 odst. 1 nařízení č. 2887/2000 ve spojení s čl. 5a odst. 3 směrnice 90/387 vyžaduje, aby vnitrostátní soudy vykládaly a používaly vnitrostátní procesní normy upravující opravné prostředky tak, že proti rozhodnutí VRO o schválení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení může podat žalobu nejen podnik, kterému je toto rozhodnutí určeno, ale rovněž oprávnění operátoři ve smyslu zmíněného nařízení, jejichž práva jsou tímto rozhodnutím potenciálně dotčena.

K třetí otázce písm. g) a h) týkající se důkazního břemene

179 Ve své třetí otázce písm. g) a h) předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby určil, kdo nese důkazní břemeno ohledně dodržování zásady stanovení sazeb za zpřístupnění

účastnického vedení na základě nákladové orientace v rámci řízení o dohledu dle článku 4 nařízení č. 2887/2000 nebo v rámci soudního řízení proti rozhodnutí VRO o schválení uvedených sazeb oznámeného operátora.

180 Co se týče zaprvé důkazního břemene týkajícího se dodržování zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace v rámci řízení o dohledu podle článku 4 nařízení č. 2887/2000, je třeba předem konstatovat, že toto nařízení ani doporučení 2000/417 neobsahují v tomto ohledu žádná ustanovení.

181 Je tudíž třeba přezkoumat, zda nelze vyvodit informace v tomto smyslu ze směrnic DPR.

182 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čl. 7 odst. 2 směrnice 97/33 stanoví, že důkazní břemeno o tom, že poplatky jsou stanoveny v závislosti na skutečných nákladech, včetně odpovídajících výnosů z investic, nese subjekt poskytující propojení se svými zařízeními.

183 Z toho vyplývá, že tato směrnice obsahuje ustanovení umožňující mít za to, že v rámci správního řízení o schválení poplatků musí oznámený operátor doložit kvantitativní prvky, o které opírá svůj návrh sazeb.

184 Kromě tohoto jednoznačného konstatování v DPR je třeba rovněž uvést, že v rámci zpřístupnění účastnického vedení musí oznámený operátor jednak předložit VRO ke schválení své sazby, a jednak pouze on může poskytnout informace o nákladech souvisejících se zavedením své sítě.

- 185 Za těchto podmínek, a vzhledem k tomu, že prvky, o které se opírá navrhované stanovení sazeb, se v první řadě týkají oznámeného operátora, je namístě dospět k závěru, že tento operátor musí v rámci řízení o dohledu podle článku 4 nařízení č. 2887/2000 předložit důkazy o dodržování zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace.
- 186 Toto zjištění se naproti tomu netýká oprávněných operátorů ve smyslu nařízení č. 2887/2000.
- 187 Jelikož totiž právo Společenství nestanoví žádné pravidlo ohledně důkazního břemene týkajícího se dodržování zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace v rámci řízení o dohledu, členské státy musí v rámci řízení o dohledu podle článku 4 nařízení č. 2887/2000 v souladu se svými procesními normami stanovit použitelná důkazní pravidla, včetně rozdělení tohoto důkazního břemene mezi VRO, který přijal rozhodnutí o schválení sazeb oznámeného operátora, a oprávněného operátora, který toto rozhodnutí napadá.
- 188 Pokud jde zadruhé o důkazní břemeno ohledně dodržování zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace v rámci soudního řízení proti rozhodnutí VRO o schválení těchto sazeb oznámeného operátora, je třeba upřesnit, že nařízení č. 2887/2000 ani DPR v tomto ohledu neobsahují žádná upřesnění.
- 189 Z toho vyplývá, že jelikož právo Společenství nestanoví žádné pravidlo ohledně důkazního břemene týkajícího se dodržování této zásady v rámci takového soudního řízení, členské státy musí v souladu se svými procesními normami stanovit použitelná procesní pravidla, včetně rozdělení tohoto důkazního břemene mezi VRO,

který přijal rozhodnutí o schválení sazeb oznámeného operátora, a účastníka řízení, který toto rozhodnutí napadá.

¹⁹⁰ V tomto ohledu je třeba upřesnit, že tuto pravomoc vyhrazenou členským státům nelze vykonávat, aniž by byly dodržovány zásady efektivity a rovnocennosti soudní ochrany zakotvené v právu Společenství.

¹⁹¹ Z judikatury totiž vyplývá, že členské státy musí zajistit, aby důkazní pravidla, a zejména pravidla o rozdělení důkazního břemene použitelná na řízení týkající se sporů ohledně porušení práva Společenství, nebyla zaprvé méně příznivá než ta, která se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva, a zadruhé, aby v praxi neznemožňovala nebo nadměrně neztěžovala výkon práv přiznaných jednotlivci právním řádem Společenství (viz rozsudek ze dne 3. února 2000, Dounias, C-228/98, Recueil, s. I-577, bod 69 a citovaná judikatura).

¹⁹² Z výše uvedeného vyplývá, že na třetí otázku písm. g) a h) je třeba odpovědět tak, že nařízení č. 2887/2000 je třeba vykládat tak, že v rámci řízení o dohledu týkajícího se stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, vedeného VRO podle článku 4 uvedeného nařízení, musí oznámený operátor prokázat, že jeho sazby jsou v souladu se zásadou nákladové orientace sazeb. Naproti tomu členské státy musí upravit rozdělení důkazního břemene mezi VRO, který přijal rozhodnutí o schválení sazeb oznámeného operátora, a oprávněného operátora, který toto rozhodnutí napadá. Členské státy rovněž musí v souladu se svými procesními normami a se zásadami efektivity a rovnocennosti soudní ochrany zakotvenými v právu Společenství stanovit pravidla pro rozdělení tohoto důkazního břemene v případě zpochybnění rozhodnutí VRO o schválení sazeb oznámeného operátora za zpřístupnění jeho účastnického vedení před soudem.

K nákladům řízení

¹⁹³ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Úroky z investovaného kapitálu a odpisy fixních aktiv použitých pro zavedení účastnického vedení představují náklady, které je třeba zohlednit v souladu se zásadou stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace zakotvenou v čl. 3 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnického vedení.
- 2) V rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2887/2000, musí vnitrostátní regulační orgány při určení základu pro výpočet nákladů oznámeného operátora vzít v úvahu skutečné náklady, tedy náklady již vynaložené oznámeným operátorem, jakož i odhadované náklady, přičemž tyto jsou případně založeny na odhadu výdajů na výměnu sítě nebo některých jejích součástí.
- 3) Vnitrostátní regulační orgán může na základě čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2887/2000 požadovat od oznámeného operátora, aby mu poskytl příslušné

informace o dokladech prokazujících náklady zohledněné v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace. Jelikož právo Společenství neobsahuje ustanovení týkající se přezkoumání účetních dokladů, samotným vnitrostátním regulačním orgánům přísluší dle použitelného práva přezkoumat, zda předložené doklady jsou nevhodnější pro potřeby účtování nákladů.

- 4) Právo Společenství nevyklučuje možnost, že v rámci použití zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace stanoví vnitrostátní regulační orgány v případě neexistence úplných a srozumitelných účetních dokladů náklady na základě analytického modelu nákladů zdola nahoru nebo shora dolů.**

- 5) Možnost členských států přijmout podle čl. 1 odst. 4 nařízení č. 2887/2000 podrobná vnitrostátní opatření nemůže způsobit nepoužitelnost zásady stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení na základě nákladové orientace, zakotvené v čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení.**

- 6) Z ustanovení čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 2887/2000 vyplývá, že vnitrostátní regulační orgány mají při přezkumu sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění účastnického vedení s ohledem na zásadu stanovení sazeb, zakotvenou v čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení, širokou pravomoc zahrnující**

posouzení jednotlivých aspektů těchto sazeb, a to až po možnost změnit ceny, tedy navrhované sazby. Tato široká pravomoc se rovněž vztahuje na náklady vynaložené oznámenými operátory, jako jsou úroky z investovaného kapitálu a odpisy fixních aktiv, na základ pro jejich výpočet, jakož i na modely účetního prokázání těchto nákladů.

- 7) Jedině členským státům v rámci jejich procesní autonomie přísluší, aby v souladu se zásadou rovnocennosti a efektivity soudní ochrany určily příslušný soudní orgán, povahu sporu, a tudíž podmínky soudního přezkumu rozhodnutí vnitrostátních regulačních orgánů o schválení sazeb oznámených operátorů za zpřístupnění jejich účastnického vedení. Za těchto podmínek musí vnitrostátní soud zajistit, že povinnosti vyplývající z nařízení č. 2887/2000 týkající se zpřístupnění účastnického vedení budou za podmínek vyhovujících zásadě stanovení sazeb zakotvené v čl. 3 odst. 3 zmíněného nařízení skutečně dodrženy, a to za průhledných, spravedlivých a nediskriminačních podmínek.

- 8) Článek 4 odst. 1 nařízení č. 2887/2000 ve spojení s čl. 5a odst. 3 směrnice Rady 90/387/EHS ze dne 28. června 1990 o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb zavedením otevřeného přístupu k telekomunikační síti, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/51/ES ze dne 6. října 1997, vyžaduje, aby vnitrostátní soudy vykládaly a používaly vnitrostátní procesní normy upravující opravné prostředky tak, že proti rozhodnutí vnitrostátního regulačního orgánu o schválení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení může podat žalobu nejen podnik, kterému je toto rozhodnutí určeno, ale rovněž oprávnění operátoři ve smyslu zmíněného nařízení, jejichž práva jsou tímto rozhodnutím potenciálně dotčena.

- 9) Nařízení č. 2887/2000 je třeba vykládat tak, že v rámci řízení o dohledu týkajícího se stanovení sazeb za zpřístupnění účastnického vedení, vedeného vnitrostátním regulačním orgánem podle článku 4 uvedeného nařízení, musí oznámený operátor prokázat, že jeho sazby jsou v souladu se zásadou nákladové orientace sazeb. Naproti tomu členské státy musí upravit rozdělení důkazního břemene mezi vnitrostátní regulační orgán, který přijal rozhodnutí o schválení sazeb oznámeného operátora, a oprávněného operátora, který toto rozhodnutí napadá. Členské státy rovněž musí v souladu se svými procesními normami a se zásadami efektivity a rovnocennosti soudní ochrany zakotvenými v právu Společenství stanovit pravidla pro rozdělení tohoto důkazního břemene v případě zpochybnění rozhodnutí vnitrostátního regulačního orgánu o schválení sazeb oznámeného operátora za zpřístupnění jeho účastnického vedení před soudem.

Podpisy.